

Nyelvelmélet és kontaktológia műhelykonferencia (2012)

A PPKE BTK Elméleti Nyelvészeti és Magyar Nyelvészeti Tanszékei 2012. november 13–14-én konferenciát rendeznek Nyelvelmélet és kontaktológia címmel.

Egy-egy nyelv generációról generációra való módosulását és térbeli szétfejlődését, azaz, a nyelvtörténeti és a dialektális változásokat gyakran külső nyelvi hatások idézik elő. A nyelvi kapcsolatok a szókölcsonzésekben mutatkoznak meg leglátványosabban, azonban a nyelvek közötti kölcsönhatás a nyelvek grammatikáját: hangrendszerét, alaktanát és mondattanát is befolyásolhatja. Kétnyelvű környezetben az anyanyelvi grammatikába a másodnyelvből elvont tények is beépülhetnek. A beszélők másodnyelve gyakran konzerváló szerepet játszik; segít bizonyos archaikus jelenségek megőrződésében.

A két- vagy többnyelvűség mindenhol és minden történelmi korban gyakori. A magyar nyelvnek az uráli nyelvek általános sajátosságaitól eltérő grammatikai jegyei is részben a magyarságnak őtörök népekkel, majd a Kárpát-medencében talált szláv népeiséggel való együttélése következtében jöhettek létre. A mai magyar nyelv alakulását is befolyásolja, hogy a magyar beszélőknek mintegy ötöde kétnyelvű.

Minden bizonnyal kontaktushatás az ún. Sprachbund-effektus, azaz, egy-egy grammatikai jelenségnek egy különféle, gyakran genetikailag nem rokon nyelveket magában foglaló földrajzi területen való elterjedtsége.

Konferenciánkra olyan előadásokat várunk, melyek a magyar vagy más nyelv valamely időbeli vagy földrajzi változatának egy grammatikai (tehát nem lexikai, hanem mondattani, alaktani vagy hangtani) jelenségét egy másik nyelv hatásával magyarázzák, kontaktusjelenségként értelmezik. Az esettanulmányok általánosabb tanulságokhoz is elvezethetnek — például azzal kapcsolatban, hogy milyen grammatikai tényezők segítik elő, illetve gátolják két grammatika interferenciáját; milyen szerepet játszik például a két érintkező grammatika közelsége vagy távolsága. Érdekes lehet a kérdéskör pszicholingvisztikai aspektusa is, illetve annak vizsgálata, hogy milyen szociolingvisztikai környezet szükséges a másodnyelvi hatások rögzüléséhez és továbbterjedéséhez.

A jelentkezőktől egyoldalas előadáskivonatot kérünk a nyelvelmelet@gmail.com címre, egy név nélküli és egy névvel, címmel ellátott változatban. Az előadáskivonatok benyújtásának határideje 2012. szeptember 1. Az anonimizált kivonatokot bizottság bírálja el; ennek eredményéről október 1-ig értesítjük a jelentkezőket.